

Beslisnota voor de raad

Datum 11 november 2019

Openbaar

Onderwerp	Inzet middelen gemeentefonds voor intensivering toezicht en handhaving kinderopvang
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	W. Dogger
Informant	Denise Runhart/Mathilde van der Veen
Afdeling	Fysieke Leefomgeving
Telefoon	(038) 498 2445
Email	D.Runhart@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel	7.2.3 We zorgen voor een veilig gebruik van de openbare ruimte
Begroting wijzigen	Ja
Dekking ten laste van	Rijksgelden die Zwolle structureel ontvangt via de algemene uitkering.

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

In te stemmen met de inzet van de middelen (€ 106.000,-) die in het gemeentefonds zijn toegevoegd voor toezicht en handhaving kinderopvang voor:

1. Uitbreiding toezicht GGD op de kwaliteit van de kinderopvang conform de wetswijzigingen en specifiek intensivering van het toezicht op gastouderopvang in Zwolle.
2. Uitbreiding capaciteit gemeentelijke organisatie voor kwaliteitsverbetering toezicht en handhaving kinderopvang conform de wetswijzigingen en specifiek intensivering van toezicht op gastouderopvang in Zwolle.
3. Ontwikkeling van (handhavings)beleid kinderopvang voor de gemeente Zwolle.

Datum 11 november 2019

Inleiding

Een veilige en gezonde omgeving waarin het jonge kind zich goed kan ontwikkelen staat in de kinderopvang in Zwolle centraal. In januari 2018 is de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (hierna: wet IKK) in werking getreden. De Wet IKK wijzigt de Wet kinderopvang en aanverwante regelgeving. Doel van de Wet IKK is het verbeteren van de kwaliteit en de toegankelijkheid van de kinderopvang. Per 1 januari 2019 zijn als onderdeel van deze wet nieuwe maatregelen ingevoerd die gevolgen hebben voor de toezichtstaak van gemeenten. Per 1 januari 2023 treden nog meer kwaliteitseisen in werking.

Ter uitvoering van de Wet IKK is in de septembercircularis van 2018 en van 2019 extra geld in het gemeentefonds beschikbaar gekomen voor toezicht en handhaving kwaliteit kinderopvang en gastouderopvang. In totaal is dat voor Zwolle structureel € 107.000 per jaar. Het geld dat is toegevoegd aan het gemeentefonds is gericht op 3 onderwerpen c.q. doelstellingen, namelijk:

- de extra inzet in toezicht en handhaving in verband met: de wijziging van kwaliteitseisen door invoering van de Wet IKK; zoals eisen aan de inzet van het aantal beroepskrachten en de opleidingseisen van deze beroepskrachten;
- De wijziging van kwaliteitscriteria voor voorschoolse educatie;
- Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang.

Ondanks het positieve beeld dat we van de houders van kinderopvanglocaties in Zwolle hebben, vinden wij het belangrijk om mee te gaan met deze kwaliteitsslag.

Op dit moment is er geen specifiek toezicht- en/of handhavingsbeleid vastgesteld voor kinderopvang in Zwolle. We willen de ontwikkelingen in de wetgeving en in de uitbreiding van taken aangrijpen om een nieuwe beleidsregel toezicht en handhaving kinderopvang voor de gemeente Zwolle te ontwikkelen. Daarin kunnen we zowel de werkwijze van de GGD als de inzet van handhavingsmiddelen vastleggen.

De VNG heeft een advies gegeven aan gemeenten hoe de storting in het gemeentefonds kan worden ingezet. In oktober 2019 is een gezamenlijk advies van de VNG en GGD-GHOR Nederland via het VNG forum gepubliceerd. Om een goed voorstel aan u als raad te kunnen doen is met het opstellen van deze nota en de inzet van het budget gewacht op dat advies. In deze nota doen wij een voorstel hoe wij de aanvullende middelen in de gemeente Zwolle de komende jaren structureel gaan inzetten. Van de € 107.000,- is €106.000,- nodig. € 66.000,- is nodig voor de inzet van de GGD en € 40.000,- is nodig voor het extra inzet binnen de gemeentelijke organisatie.

Beoogd effect

De in de algemene uitkering gestorte middelen voor toezicht en handhaving kinderopvang vanaf 2020 daadwerkelijk inzetten voor de doelstellingen van de storting waarmee een extra bijdrage wordt geleverd aan een veilige en gezonde omgeving waarin het jonge kind zich goed kan ontwikkelen.

Datum 11 november 2019

Argumenten

1. *Om doelstellingen van de storting door het Rijk te behalen is extra inzet toezichthouders GGD noodzakelijk*

De wetswijzigingen ten aanzien van voorschoolse educatie en de doelstellingen van het Rijk ten aanzien van gastouderopvang hebben gevolgen voor de inzet van de GGD als toezichthouder op de kwaliteitseisen kinderopvang. Extra inzet van de GGD vraagt om extra financiële middelen bij de gemeente Zwolle.

1.1. Aanpassing kwaliteitseisen voorschoolse educatie

Voor kinderopvanglocaties die voorschoolse educatie (VVE) aanbieden zijn de kwaliteitseisen op veel punten aangescherpt. Vanwege de extra kosten die samenhangen met de uitbreiding van de taak van de GGD door de aanpassing van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie zijn extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Ten gevolge van deze aanpassing zal de GGD onder meer moeten toezien op de uitvoering van voorschoolse educatie op de locatie (de pedagogische praktijk). Dat vergt per locatie die VVE aanbiedt 2 uur extra inzet voor de toezichthouder. Hiervoor is € 11.000,- euro beschikbaar gesteld via de algemene uitkering. Gezien het feit dat de Zwolse subsidiesystematiek uitgaat van geld volgt kind en VVE niet is gecentraliseerd op 1 of enkele locaties is € 11.000,- volledig nodig om dit uit te voeren.

1.2. Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang

Met de storting van de extra middelen voor gastouderopvang wil de Rijksoverheid benadrukken dat intensivering van het toezicht en de handhaving op de gastouderopvang belangrijk is. Het intensievere toezicht op de gastouderopvang heeft twee doelen: beter zicht op de kwaliteit en een impuls voor gastouderbureaus en gastouders om de kwaliteitseisen beter na te leven. In deze nota wordt in ingegaan op de maatregelen die volgens de VNG op korte termijn kunnen worden ingevoerd en die wij passend achten voor Zwolle.

Momenteel wordt elk jaar in Zwolle de wettelijke verplichte 5% van ongeveer 400 gastouders geïnspecteerd. Dat betekent dat gastouders in Zwolle maar 1 keer per 20 jaar worden geïnspecteerd. Dat is onwenselijk. De VNG en GGD-GHOR adviseren een inspectiepercentage van 33% per jaar zodat in 3 jaar tijd alle voorzieningen voor gastouderopvang geïnspecteerd zijn.

In 2020 geven wij de opdracht aan de GGD om de steekproef van 5% uit te breiden naar 15%. Dit breiden wij stapsgewijs uit tot 33% in 2022. Het uitbreiden van de steekproef naar 15% is in lijn met de keuze van omliggende gemeenten. Deventer kiest voor komend jaar zelfs voor 25%.

Om in de komende jaren stapsgewijs uit te bouwen naar een inspectiepercentage van 33% te gaan is €25.000,- nodig.

Daarnaast is de GGD momenteel aan het uitwerken hoe zij kunnen bijdragen aan de

Datum 11 november 2019

intensivering van toezicht en handhaving op gastouderopvang. In de huidige situatie worden 20 gastouders geïnspecteerd. De toezichthouders maken geen beschouwend rapport van deze inspecties maar er wordt volstaan met een conclusie dat de gastouder aan alle kwaliteitseisen voldoet. Het is nog niet voorgekomen dat de toezichthouders overtredingen hebben geconstateerd bij een gastouder in Zwolle. Wij zijn van mening dat bij het intensievere toezicht een rapportage hoort met een toelichting op alle kwaliteitscriteria en een beschrijving van de pedagogische praktijk. De GGD start in 2020 met rapporteren op deze manier. Het betekent in ieder geval dat de GGD fors meer tijd in een inspectie bij een gastouder moet steken. Bovenop de hiervoor genoemde € 25.000,- is € 30.000,- nodig voor de GGD om de kwaliteit van het toezicht op gastouders te verbeteren door uitgebreider onderzoek te doen en te rapporteren.

2. *Om doelstellingen van de storting door het Rijk te behalen is extra inzet van de gemeentelijke organisatie noodzakelijk*

De wetswijzigingen en de doelstellingen van het Rijk hebben gevolgen voor de inzet van de gemeentelijke organisatie.

2.1. *Personenregister kinderopvang*

Iedereen die in de kinderopvang werkt moet ingeschreven zijn in het personenregister. Ze worden dan continu gescreend door justitie. Dit geldt ook voor gastouders. Daarnaast moeten ook huisgenoten van gastouders worden ingeschreven en gekoppeld. Door de invoering van personenregister kinderopvang (PRK) zijn extra werkzaamheden ten aanzien van gastouders ontstaan. Omdat gastouders niet jaarlijks worden bezocht, ligt deze taak in zijn geheel bij de gemeente. Het gaat om zo'n 400 gastouders. De gemeente moet controleren of elke gastouder is ingeschreven in het PRK en alle huisgenoten zijn gekoppeld. Iedere maand stelt de beheerder van het PRK (DUO) lijsten beschikbaar voor gemeenten waaruit de niet ingeschreven of gekoppelde huisgenoten naar voren komen. De gemeente controleert in het landelijk register via een verificatiemogelijkheid per gastouder of de koppeling inmiddels heeft plaatsgevonden. Indien dat niet het geval is, moet de gastouder worden aangeschreven om dat alsnog te doen (handhaving).

2.2. *Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang*

Het uitbreiden van het aantal onderzoeken op gastouders en het uitbreiden van de rapportages vraagt om extra capaciteit bij de afdeling Fysieke Leefomgeving. Meer onderzoeken bij gastouders betekent immers meer kans op het constateren van overtredingen en de daarop ingezette handhaving. In ieder geval moeten meer rapporten worden getoetst en afgedaan.

3. *Om de doelstellingen van het Rijk te bereiken is het ontwikkelen van beleid kinderopvang noodzakelijk.*

De wetswijzigingen en de doelstellingen van het Rijk hebben gevolgen voor de werkwijze van de GGD en de gemeentelijke organisatie.

3.1. *Werkwijze GGD IJsselland*

Vanaf 2019 wordt door GGD IJsselland het (landelijk ingevoerde) herstelaanbod als

Datum 11 november 2019

methode gebruikt. Dat betekent dat de toezichthouder in het toezichtproces een herstelaanbod kan doen aan de houder. De houder krijgt dan maximaal 4 weken om overtredingen te verhelpen. Dat is een informele methode die niet valt onder handhaving maar tot doel heeft overtredingen snel te verhelpen. Daarnaast heeft de gemeente Zwolle met GGD IJsselland specifieke afspraken over de eerste fase van de handhaving. De afspraak is dat de toezichthouders bij overtredingen in eerste instantie afspraken maakt met de houder over herstel daarvan en over 3 maanden terugkomt voor een nader onderzoek. De gemeente hoeft in die gevallen geen handhavingsbesluit op te stellen. In feite werd in Zwolle al gewerkt middels de methode herstelaanbod. De periode van 3 maanden past niet binnen de kaders. De komende tijd (in ieder geval tot 1 januari 2020) wordt samen met andere gemeenten en de toezichthouders van de GGD nagedacht over hoe we de werkwijze in IJsselland passend kunnen maken in deze methode. De grootste verandering voor houders is dat ze een kortere termijn krijgen om overtredingen binnen de informele fase op te lossen. Dit past ook binnen de doelstelling van de wetgever om de kwaliteit van kinderopvang te verbeteren. Om deze methode in te voeren in Zwolle moeten nieuwe afspraken worden gemaakt met de GGD. Ook moeten de gevolgen voor de planning van de toezichthouders en de benodigde capaciteit na invoering van deze werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie nog blijken. In zijn algemeenheid wordt ingeschat dat we door de kortere termijn meer formele handhaving gaan toepassen. Dat vraagt meer inzet bij de gemeente.

3.2. Handhavingsbeleid

Wij willen de ontwikkelingen in wetgeving en in de uitbreiding van taken aangrijpen om een nieuwe beleidsregel toezicht en handhaving kinderopvang voor de gemeente Zwolle te ontwikkelen. Daarin kan zowel de werkwijze van de GGD en de inzet van handhavingsmiddelen worden vastgelegd. Dit zorgt voor rechtszekerheid bij houders.

3.3. Totaal extra inzet gemeentelijke organisatie

Voor het realiseren van bovenstaande wordt de extra inzet binnen de gemeentelijke organisatie ingeschat op structureel 8 uur juridisch adviseur (salarisschaal 10A) en 4 uur vergunningverlener (salarisschaal 9). Dat vraagt om een financiële investering van zo'n €40.000,-.

Risico's

Geen.

Financiën

Het voorstel is € 106.000,- van de toegevoegde middelen van € 107.000 vanaf 2020 structureel in te zetten voor de doelen die met de extra storting in het gemeentefonds zijn beoogd.

Het gaat om € 11.000,- voor extra inzet toezichthouders GGD voor de controle van eisen aan locaties die VVE aanbieden, € 55.000,- voor het intensiveren van het toezicht door de GGD op gastouders en € 40.000,- voor benodigde capaciteitsuitbreiding binnen de gemeentelijke organisatie.

Voorgesteld wordt de middelen die in 2018 en 2019 niet zijn aangewend vrij te laten vallen. Het gaat om € 4.000,- in 2018 en € 85.000,- in 2019. Vanaf 2020 maken we andere afspraken met de GGD conform de doelstelling van het Rijk en Zwolle.

Datum 11 november 2019

Communicatie

Na besluitvorming over deze nota zullen wij samen met de GGD de veranderingen in het toezicht communiceren met houders van de kinderopvanginstellingen en de gastouders in Zwolle.

Vervolg

Wij stellen in 2020 (eerste of tweede kwartaal) een beleidsregel toezicht en handhaving kinderopvang op.

Openbaarheid

Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer P.H. Snijders, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris